

XÂY DỰNG CHÍNH PHỦ MỞ TRONG QUẢN TRỊ QUỐC GIA HIỆN ĐẠI - XU THẾ VÀ MỘT SỐ VẤN ĐỀ ĐẶT RA

NGUYỄN THỊ HỒNG HẢI*
HOÀNG VĨNH GIANG**

Xây dựng chính phủ mở vừa được coi là xu thế, vừa được coi là yếu tố bảo đảm cho quản trị quốc gia hiện đại, dân chủ và phát triển. Nguyên tắc “mở” là một trong những nội dung quan trọng của quản trị quốc gia nhằm thúc đẩy quan hệ hợp tác công - tư, gia tăng niềm tin của xã hội đối với Chính phủ; đồng thời, giúp Chính phủ xây dựng và thực hiện chính sách hiệu quả hơn. Dựa trên phân tích các tài liệu nghiên cứu liên quan tới những nội dung của chính phủ mở trong bối cảnh quản trị quốc gia hiện đại, bài viết tập trung làm rõ một số vấn đề chính: (1) Nhận thức về chính phủ mở; (2) Đặc trưng cơ bản của chính phủ mở; (3) Một số vấn đề đặt ra đối với Việt Nam trong xây dựng chính phủ mở đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại.

Từ khóa: Chính phủ mở; minh bạch; dân chủ; trách nhiệm giải trình; sự tham gia; quản trị quốc gia hiện đại.

Building open government is considered both a prevailing trend and a crucial factor in ensuring modern, democratic, and progressive national governance. The principle of “openness” is one of the essential contents of national governance aimed at promoting public-private cooperation, increasing society's trust in the government, and helping the government develop and implement policies more effectively. Based on the analysis of documents related to the contents of open government in the context of modern national governance, the article focuses on clarifying a number of key issues: (1) The conceptualization of open government; (2) Fundamental characteristics of open government; (3) Pertinent challenges confronting Vietnam in the pursuit of an open government framework tailored to meet the exigencies of modern national governance.

Keywords: Open government; transparency; democracy; accountability; participation; modern national governance.

NGÀY NHẬN: 15/3/2024 NGÀY PHẢN BIỆN, ĐÁNH GIÁ: 24/4/2024 NGÀY DUYỆT: 18/5/2024

DOI: <https://doi.org/10.59394/qlnn.340.2024.846>

1. Xu hướng và nhận thức về chính phủ “mở”

Ý tưởng về chính phủ mở (Open Government) không phải là mới và đã từng được đề cập, sử dụng trong nhiều bối cảnh và khía cạnh khác nhau như dữ liệu mở,

minh bạch, dân chủ, trách nhiệm giải trình... Trong thế kỷ XX, những phong trào cải cách

* PGS.TS, Học viện Hành chính Quốc gia
** TS, Học viện Hành chính Quốc gia

khu vực công như quản lý công mới (New Public Management), quản trị tốt (Good Governance) đã đặt ra yêu cầu để các chính phủ áp dụng phương thức quản trị quốc gia hiện đại hơn thông qua những nguyên tắc bảo đảm tính “mở” trong quản trị quốc gia. Cùng với những phong trào cải cách này, sự phát triển của chính phủ điện tử, internet, chuyển đổi số và chính phủ số gần đây đã thúc đẩy tính minh bạch, trách nhiệm giải trình và dân chủ ngày càng cao.

Hiện nay, xây dựng chính phủ mở vừa là một đòi hỏi vừa là xu hướng phát triển của các chính phủ ở nhiều nước trên thế giới. Các nguyên tắc mở đã trở thành một phần cốt lõi trong hoạt động của chính phủ hiện đại. Các tổ chức liên chính phủ như Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế (OECD), Ngân hàng Thế giới (WB) đã áp dụng những nguyên tắc này trong việc thúc đẩy các sáng kiến của chính phủ mở. Theo OECD, chính phủ mở đang được coi là một mô hình quản trị mới và trở thành một chương trình nghị sự quan trọng trên toàn cầu. Một số quốc gia hiện nay còn coi chính phủ mở là “văn hóa quản lý mới” (Canada), “mô hình hoạt động chính phủ mới” (Hàn Quốc) hoặc “mô hình quản trị mới” (Mexico)¹. Đặc biệt, “Sáng kiến đối tác chính phủ mở” (Open Government Partnership - OGP) xuất hiện trong hơn 10 năm trở lại đây đã nhận được sự hưởng ứng và tham gia của 75 quốc gia và 104 chính quyền địa phương. OGP là một sáng kiến quốc tế đa phương nhằm cải thiện hiệu quả hoạt động của các chính phủ, khuyến khích sự tham gia rộng rãi của người dân và xã hội, đồng thời, tăng cường khả năng đáp ứng của chính phủ đối với người dân.

Năm 2011, các nước thành viên đã thông qua “Tuyên ngôn về chính phủ mở” (Open Government Declaration - OGD) và đề nghị khả năng tham gia của các quốc gia trên thế giới. Tuyên ngôn cam kết “thúc đẩy văn hóa chính phủ mở để trao quyền và

phân phối cho các công dân, thúc đẩy các lý tưởng của chính phủ mở và có sự tham gia trong thế kỷ XXI”².

Cho đến nay, vẫn chưa có một định nghĩa thống nhất về chính phủ mở. Theo OECD, chính phủ mở là một văn hóa quản trị dựa trên các chính sách đổi mới và bền vững, dựa trên các nguyên tắc minh bạch, trách nhiệm giải trình, sự tham gia nhằm thúc đẩy dân chủ và tăng trưởng toàn diện³. Geiger và cộng sự (2012) định nghĩa chính phủ mở là chính phủ minh bạch, có sự tham gia và cộng tác của nhà nước với các chủ thể khác trong xã hội. Chính phủ mở đi cùng với chính phủ điện tử và việc sử dụng công nghệ thông tin và truyền thông⁴. Evans (2013) cho rằng, chính phủ mở là sự tận dụng công nghệ thông tin để tạo ra các cuộc đối thoại có sự tham gia, hợp tác giữa các nhà hoạch định chính sách và người dân⁵. Thông qua việc tiếp cận thông tin đầy đủ và dễ dàng, công dân có thể tham gia, tác động và giám sát hoạt động của chính phủ⁶.

Chiến lược quản trị điện tử của Liên minh châu Âu (EU)⁷ đã xác định 3 khía cạnh cốt lõi của chính phủ mở:

(1) Tài sản mở (dữ liệu, phần mềm, thông số kỹ thuật và khuôn khổ của chính phủ mở để bất kỳ ai cũng có thể truy cập, sử dụng, sửa đổi và phân phối lại nội dung của nó mà không có hạn chế).

(2) Dịch vụ mở (dịch vụ công kỹ thuật số).

(3) Sự tham gia mở (vào quy trình hoạch định chính sách công của toàn thể xã hội, bao gồm tổ chức xã hội, doanh nghiệp, thậm chí từng công dân).

OGP đặt ra một số nguyên tắc cơ bản của chính phủ mở, đó là:

(1) Tăng cường cung cấp thông tin cho công chúng về các hoạt động của nhà nước.

(2) Hỗ trợ sự tham gia của người dân vào hoạt động quản lý nhà nước.

(3) Áp dụng các tiêu chuẩn cao nhất về

tính liêm chính và chuyên nghiệp cho toàn bộ hệ thống quản trị quốc gia.

(4) Tăng cường khả năng tiếp cận với các công cụ công nghệ hiện đại nhằm nâng cao tính công khai và trách nhiệm giải trình của bộ máy nhà nước⁸.

Mặc dù có nhiều khái niệm khác nhau về chính phủ mở nhưng lại đều có điểm chung khi nhận diện chính phủ mở, đó là chính phủ cam kết và bảo đảm cho công dân và các tổ chức trong xã hội được tham gia một cách có trách nhiệm và tích cực vào quá trình quản trị quốc gia, với sự hỗ trợ công nghệ thông tin và truyền thông hiện đại nhằm nâng cao tính minh bạch, hiệu lực và hiệu quả các hoạt động quản lý của chính phủ, đáp ứng một cách tốt nhất nhu cầu và mong đợi của người dân.

2. Một số đặc trưng cơ bản của chính phủ mở

Các đặc điểm và mức độ giới hạn của chính phủ mở được hiểu và quy định khác nhau giữa các quốc gia. Điều đó phụ thuộc vào các yếu tố chính trị, kinh tế, văn hóa, sự phát triển của mỗi quốc gia. Tuy nhiên, có thể khái quát một số đặc trưng cơ bản của chính phủ mở, như sau:

Thứ nhất, minh bạch là một trong những đặc điểm và là trụ cột quan trọng nhất của chính phủ mở.

Tính minh bạch đòi hỏi việc công bố thông tin một cách có hệ thống, kịp thời và bảo đảm công chúng tiếp cận thông tin của chính phủ. Trong quản trị quốc gia hiện đại, chính phủ có nghĩa vụ thực hiện tốt tính minh bạch để bảo đảm quyền tiếp cận thông tin hay “quyền được biết” cũng như quyền tham gia của xã hội và công dân. Đặc biệt, chính phủ phải bảo đảm tính minh bạch trong quá trình hoạch định và thực thi các chính sách quan trọng, liên quan trực tiếp đến quyền, quyền lợi của công dân. Bên cạnh đó, các hoạt động công vụ của cơ quan nhà nước và đội ngũ cán bộ, công chức phải

chịu sự kiểm tra, giám sát của xã hội và công dân, hiệu quả hoạt động của các cơ quan nhà nước phải chịu sự đánh giá của xã hội và công dân.

Để bảo đảm tính minh bạch, chính phủ cần cởi mở với các công nghệ mới. Việc sử dụng rộng rãi internet kết hợp với các sáng kiến xây dựng quy tắc điện tử sẽ góp phần thúc đẩy chính phủ minh bạch hơn.

Thứ hai, sự tham gia là một phần thiết yếu của khái niệm chính phủ mở.

Sự tham gia của người dân và các tổ chức xã hội giúp cải thiện hiệu quả hoạt động của chính phủ thông qua trách nhiệm giải trình cao hơn.

Sự tham gia được khuyến khích bằng cách cung cấp thông tin, tăng cơ hội, thu hút, trao quyền cho người dân và các tổ chức xã hội vào các quá trình hoạch định chính sách công, đối thoại chính trị và ra quyết định. Sự tham gia của người dân và các tổ chức xã hội giúp nâng cao hiệu quả của chính phủ và cải thiện chất lượng các quyết định của chính phủ, đồng thời bảo đảm và nâng cao các giá trị công.

Thứ ba, sự hợp tác là trụ cột quan trọng thứ ba của chính phủ mở.

Trong quản trị quốc gia hiện đại, nhà nước, đặc biệt là các cơ quan chính phủ không phải là một chủ thể duy nhất trong quản lý xã hội. Việc thực hiện quyền lực nhà nước không phải từ trên xuống, một chiều. Xã hội và công dân không phải là những người tiếp nhận thụ động các chính sách và mệnh lệnh của nhà nước mà là các đối tác hợp tác cùng với chính phủ trong quản trị quốc gia. Chính phủ mở trong quản trị quốc gia hiện đại là quá trình tương tác hiệu quả giữa chính phủ, doanh nghiệp, xã hội và công dân. Điều này có nghĩa là sự chia sẻ quyền lực chính trị, quyền lực kinh tế và quyền lực xã hội trong quản trị xã hội.

Trong quá trình thảo luận về các vấn đề

chính sách, nếu các cơ quan chính phủ có thể cho phép các bên liên quan được phát biểu đầy đủ quan điểm và lắng nghe các cuộc đối thoại của họ thì các cơ quan chính phủ có thể thu thập thêm nhiều thông tin hữu ích và giảm khả năng xảy ra sai sót về chính sách.

Thứ tư, trách nhiệm giải trình là nền tảng của chính phủ mở và là một nguyên tắc cơ bản của quản trị quốc gia hiện đại.

Trách nhiệm giải trình có thể được hiểu là nghĩa vụ của chính phủ hoặc cơ quan hành chính công phải giải trình các hoạt động của họ, nhận trách nhiệm về các hoạt động đó và công bố kết quả một cách minh bạch. Sự giám sát của người dân và xã hội tạo ra yêu cầu về tính minh bạch và cải thiện trách nhiệm giải trình, từ đó đòi hỏi các cơ quan chính phủ phải cởi mở, trung thực hơn. Trách nhiệm giải trình có thể được thực hiện thông qua các cơ chế, chính thức như thông qua cơ quan đại diện hoặc không chính thức thông qua các phương tiện truyền thông. Trách nhiệm giải trình là một yếu tố quan trọng đối với toàn bộ quá trình xây dựng chính phủ mở. Nếu không có trách nhiệm giải trình sẽ không thể thực hiện được trụ cột về tính minh bạch của chính phủ mở.

Thứ năm, việc đạt được giá trị công là mục tiêu chính của chính phủ mở.

Giá trị công có thể được đo lường một cách độc lập trong các lĩnh vực khác nhau, như: các lĩnh vực kinh tế, chính trị và xã hội hoặc trong chất lượng cuộc sống. Các hành động bảo đảm tính minh bạch, có sự tham gia hoặc hợp tác do chính phủ thực hiện có thể được coi là cơ sở để thực hiện các giá trị công.

Đồng thời, các hệ thống giá trị công vụ, như: liêm chính, trung thực, khách quan, công bằng, trung thành, phục vụ nhân dân cần được gìn giữ và phát huy đối với các nhà lãnh đạo và công chức chính phủ. Thay vì chỉ công bố các nguyên tắc chỉ đạo của mình,

Chính phủ cần chủ động sử dụng tất cả các cơ hội để chứng minh ý nghĩa của chúng trong thực tế.

Một trong những nội dung và giải pháp quan trọng nhất trong việc xây dựng chính phủ liêm chính và tin cậy là việc đẩy mạnh công tác phòng, chống tham nhũng, tăng cường xây dựng đạo đức công vụ.

Thứ sáu, khuôn khổ pháp lý là yếu tố quan trọng cần thiết cho chính phủ mở, bởi vì mọi hành động của chính phủ đều dựa trên các quy tắc và quy định.

Chính phủ mở là một chủ đề toàn cầu, mỗi quốc gia đều có quy định và luật riêng, đặc biệt là luật pháp khác nhau giữa các quốc gia và nền văn hóa. Để kích hoạt một hệ thống chính phủ mở thành công, không thể thiếu các quy định và luật pháp rõ ràng. Quy định và luật pháp cũng giúp tăng cường tính minh bạch, đồng thời xác định mức độ có thể tham gia và hợp tác.

Thứ bảy, công nghệ là động lực bên ngoài quan trọng cho chính phủ mở để bảo đảm thực hiện các trụ cột minh bạch, tham gia và hợp tác.

Sự gia tăng của công nghệ và phương tiện truyền thông xã hội tạo điều kiện cho các tương tác xã hội, thúc đẩy chính phủ thực hiện các mục tiêu về minh bạch, hợp tác và sự tham gia của người dân. Nhiều quốc gia trên thế giới đã và đang nỗ lực xây dựng các mô hình quản trị nhà nước hiện đại và quản trị dựa trên các nền tảng của công nghệ số như chính phủ điện tử (E Government), dân chủ điện tử (E-Democracy), công dân điện tử (E-citizenship), chính phủ số (Digital Government), dân chủ từ xa (teledemocracy); dân chủ trên không gian mạng (cyberdemocracy).

Hệ thống dữ liệu mở của chính phủ cần được xây dựng một cách đầy đủ, chính xác, kịp thời, có thể truy cập, có thể xử lý bằng máy, không phân biệt đối xử, không độc

quyền, không có giấy phép phải được cung cấp và phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế về xuất bản dữ liệu trên hệ thống dữ liệu mở của chính phủ.

Thứ tám, sự ủng hộ và niềm tin của người dân và xã hội là những điều kiện quan trọng cho một chính phủ mở thành công.

Sự ủng hộ là mức độ mà công dân đồng tình với chiến lược mở của chính phủ và các công cụ của chính phủ để thực hiện chiến lược này. Ngoài ra, sự cởi mở của người dân và sự chấp nhận các công nghệ mới là cần thiết để có một chính phủ mở thành công.

Hơn nữa, công dân phải tin tưởng vào chính phủ của họ. Niềm tin giữa chính phủ và công chúng càng cao thì khả năng tổ chức thực hiện và kết quả của các chính sách càng cao. Ngược lại, nếu thiếu sự tin tưởng có thể dẫn đến mất tập trung trong thảo luận và lung lay chính sách công. Vì vậy, sự tin cậy lẫn nhau giữa chính phủ và người dân là mục tiêu cuối cùng của một chính phủ mở.

3. Một số vấn đề đặt ra đối với Việt Nam

Xây dựng chính phủ mở là một xu hướng và điều kiện để thúc đẩy quản trị quốc gia hiện đại. Trong bối cảnh Việt Nam đang nỗ lực mạnh mẽ để xây dựng nền quản trị quốc gia hiện đại và phòng chống tham nhũng, hướng tới xây dựng chính phủ liêm chính, hành động, sáng tạo và phục vụ... thì việc xây dựng chính phủ mở là rất cần thiết⁹. Đây cũng là một nội dung quan trọng, có tính cấp thiết đặt ra trong quá trình xây dựng và hoàn thiện Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của Nhân dân, do Nhân dân, vì Nhân dân.

Tuy nhiên, trong quá trình hiện thực hóa mục tiêu xây dựng chính phủ mở, rất nhiều vấn đề đặt ra cần tiếp tục giải quyết, cụ thể như:

Một là, việc xây dựng chính phủ mở liên quan đến việc huy động và xây dựng cơ sở hạ tầng kỹ thuật số nhằm tạo cơ hội và khuyến

khích người dân, doanh nghiệp và tổ chức khác tham gia một cách phù hợp vào hoạt động của cơ quan nhà nước, tương tác với cơ quan nhà nước để cùng tăng cường minh bạch, nâng cao chất lượng dịch vụ, cùng giải quyết vấn đề và cùng tạo ra giá trị cho xã hội.

Chính vì vậy, để xây dựng chính phủ mở, cần khắc phục được khó khăn về nguồn lực và năng lực trong xây dựng và hoàn thiện cơ sở hạ tầng kỹ thuật số, tăng cường đầu tư và phát triển cơ sở hạ tầng số, hạ tầng thiết bị, truyền thông và hệ thống dữ liệu quốc gia, đặc biệt là hệ thống kết nối cơ sở dữ liệu của các bộ, ngành, địa phương nhằm bảo đảm được sự kết nối liên thông.

Hai là, để xây dựng chính phủ mở trong nền quản trị quốc gia hiện đại ở Việt Nam cần hoàn thiện khung pháp lý đồng bộ để người dân có quyền truy cập cơ sở dữ liệu mở của chính phủ và tham gia vào các hoạt động quản trị quốc gia.

Thời gian qua, Việt Nam đã ban hành nhiều quy định liên quan đến dữ liệu mở. Ví dụ: *Luật Bảo vệ bí mật nhà nước* năm 2018; *Luật Tiếp cận thông tin* năm 2016; Nghị định số 47/2020/NĐ-CP ngày 09/4/2020 của Chính phủ về quản lý, kết nối và chia sẻ dữ liệu số của cơ quan nhà nước. Tuy nhiên, đặc quyền quyết định dữ liệu nào có thể được chia sẻ phụ thuộc vào mỗi cơ quan. Khoản 2 Điều 17 Nghị định số 47/2020/NĐ-CP giao cho các bộ, ngành, tỉnh tự ban hành danh mục dữ liệu mở trong phạm vi quản lý của mình. Như vậy, không tạo ra động lực “mở” dữ liệu từ phía cơ quan nhà nước và các dữ liệu cần mở lại tiếp tục vẫn “đóng”¹⁰. Cốt lõi của chính phủ “mở” là thực hiện tốt công khai, minh bạch thông tin; bảo đảm tốt sự tham gia của người dân. Do vậy, cần hoàn thiện hệ thống thể chế, chính sách khuyến khích và bảo đảm quyền truy cập thông tin của người dân đối với hệ thống dữ liệu mở của chính phủ.

Trong thời gian tới, Việt Nam cần nghiên cứu để xây dựng Luật về Chính phủ điện tử và các văn bản hướng dẫn nhằm bảo đảm hành lang pháp lý phát triển chính phủ điện tử dựa trên dữ liệu mở, ứng dụng các công nghệ mới hướng tới nền kinh tế số, xã hội số. Đồng thời, rà soát, sửa đổi, bổ sung hệ thống văn bản quy phạm pháp luật trong các lĩnh vực chuyên ngành; nghiên cứu, sửa đổi, bổ sung văn bản quy phạm pháp luật về công nghệ thông tin và truyền thông (*Luật Giao dịch điện tử, Luật Công nghệ thông tin, Luật Viễn thông...*).

Ba là, hoàn thiện cơ chế thông tin, phản hồi, bảo đảm sự tham gia, giám sát của người dân.

Trong điều kiện xây dựng Nhà nước pháp quyền của Nhân dân, do Nhân dân và vì Nhân dân, tất cả quyền lực nhà nước thuộc về Nhân dân, Nhân dân là chủ thể duy nhất và tối cao của quyền lực nhà nước, có quyền tham gia vào quản trị quốc gia; Nhà nước có trách nhiệm bảo đảm quyền tham gia của người dân vào quản trị quốc gia.

Đối với quản trị quốc gia hiện đại, người dân có thể tham gia xây dựng các chính sách, pháp luật thông qua đại biểu trong các cơ quan đại diện (Quốc hội, Hội đồng nhân dân), các tổ chức chính trị xã hội tham gia hoặc qua các phương tiện thông tin đại chúng, cũng có thể trực tiếp quyết định các vấn đề ở tầm quốc gia, khi Nhà nước tổ chức trưng cầu ý dân, hoặc trực tiếp quyết định các vấn đề ở cơ sở theo quy định của pháp luật. Đây là “chìa khóa” để xây dựng chính phủ mở và nâng cao chất lượng quản trị quốc gia trong giai đoạn hiện nay. Niềm tin xã hội được cải thiện khi công dân được tham gia và đóng góp ý kiến vào việc hoạch định chính sách và phản hồi về các dịch vụ công của Chính phủ. Chính phủ cần giám sát hiệu quả dịch vụ và bảo đảm phản hồi của người dân được chuyển thành các dịch vụ tốt hơn một cách nhất quán.

Bốn là, xây dựng chính phủ mở đáp ứng yêu cầu quản trị quốc gia hiện đại đòi hỏi nâng cao năng lực của bộ máy Chính phủ và đội ngũ cán bộ, công chức.

Do vậy, *một mặt*, cần tinh gọn bộ máy Chính phủ và cắt giảm, tái cấu trúc, đơn giản hóa, chuẩn hóa, thống nhất các thủ tục hành chính phục vụ xã hội trên phạm vi toàn quốc. *Mặt khác*, cần nâng cao năng lực của đội ngũ cán bộ, công chức, bởi trình độ phát triển khoa học và công nghệ có ảnh hưởng lớn đến quá trình xây dựng chính phủ mở và nền quản trị quốc gia, nhưng suy cho cùng, nhân tố con người vẫn giữ vai trò quyết định. Điều đó cũng đặt ra những yêu cầu đối với đội ngũ cán bộ, công chức vừa phải có trình độ chuyên môn nghiệp vụ, thông thạo kỹ năng hành chính, vừa phải có bản lĩnh, trình độ, có hiểu biết về pháp luật, về môi trường số mà còn có khả năng làm việc và ứng xử phù hợp trong môi trường số để vừa thực hiện tốt các hoạt động quản lý nhà nước vừa đáp ứng được yêu cầu của chính phủ mở trong quản trị quốc gia hiện đại.

Năm là, xây dựng chính phủ mở và quản trị quốc gia theo hướng hiện đại, hiệu quả yêu cầu phải đổi mới tư duy lại quản trị nhà nước.

Quản trị nhà nước không phải là cai trị, cấm đoán, sự áp đặt, mệnh lệnh đơn phương mà là quản trị một cách dân chủ, pháp quyền, từ bỏ cách tư duy “không quản được là cấm”, bằng việc mở rộng, bảo đảm quyền tham gia của người dân vào quản trị quốc gia, sử dụng hiệu quả các công cụ thể chế, chính sách, các phương pháp, công nghệ, kỹ trị hiện đại nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động của người dân và doanh nghiệp có hiệu quả cao, tạo điều kiện thuận lợi và lợi thế cạnh tranh cho kinh tế - xã hội của đất nước phát triển nhanh, bền vững và phục vụ người dân tốt hơn.

Sáu là, cùng với những lợi ích to lớn trong việc xây dựng chính phủ mở, các đe dọa từ

không gian mạng đã trở thành mối quan tâm hàng đầu của nhiều quốc gia trong chính phủ số và phát huy những giá trị công.

Không gian mạng có thể thành môi trường để các tổ chức khủng bố quốc tế tuyên truyền, tuyển lựa, huấn luyện và chỉ đạo hoạt động chống phá Đảng, Nhà nước, chế độ xã hội. Ở mức độ cao hơn, các thế lực thù địch có thể thông qua blog cá nhân lôi kéo, kích động các phần tử bất mãn, tập hợp lực lượng, thành lập các tổ chức chống đối núp dưới vỏ bọc “diễn đàn dân chủ” để xuyên tạc cương lĩnh, đường lối, quan điểm, nền tảng tư tưởng của Đảng.

Do vậy, cần hoàn thiện hệ thống pháp luật, quy định, hạ tầng và nâng cao năng lực, trách nhiệm của các cơ quan chính phủ và xã hội bảo đảm việc sử dụng dữ liệu mở của Chính phủ một cách hiệu quả và an toàn.

4. Kết luận

Xây dựng chính phủ mở trong quản trị quốc gia hiện đại là xu hướng mà các quốc gia trên thế giới đang hướng tới. Điều đó sẽ làm thay đổi phương thức và văn hóa trong quản trị quốc gia cũng như nâng cao hiệu lực, hiệu quả, trách nhiệm giải trình, tính minh bạch của quản lý nhà nước, phòng, chống tham nhũng và cải thiện đời sống xã hội.

Với những định hướng của Đảng, chiến lược và kế hoạch của Nhà nước, cho thấy lộ trình chuyển đổi số trong khu vực công của Việt Nam đã và đang đi đúng hướng và đạt được những kết quả bước đầu. Tuy nhiên, đây là một vấn đề mới, phức tạp, với nhiều thách thức ở phía trước. Nếu có quyết tâm và được đầu tư phù hợp Việt Nam hoàn toàn có thể trở thành một thành viên mới của OGP trong thời gian gần.

Chú thích:

1. OECD (2020), *A Roadmap for Assessing the Impact of Open Government Reform*, OECD Public Governance Committee, Working Party on Open

Government GOV/PGC/OG(2020)5/REV1, [https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/OG\(2020\)5&docLanguage=En](https://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?cote=GOV/PGC/OG(2020)5&docLanguage=En).

2. <https://www.opengovpartnership.org>, truy cập ngày 28/3/2024.

3. Peña-López, Ismael. "Open Government: the global context and the way forward". (2016).

4. Geiger, C. P & Lucke, J. von (2012). *Open government and (linked) (open) (government) (data)*. eJournal of eDemocracy and Open Government, 4, 265-278

5. Evans, M. A, & Campos, A. (2013). *Open government initiatives: Challenges of citizen participation*. Journal of Policy Analysis and Management, 32, 172-185.

6. Meijer, A. J, Curtin D., & Hillebrandt, M. (2012). *Open government: connecting vision and voice*. International Review of Administrative Sciences, 78, 10 - 29.

7. Source: Millard (2017). "European Strategies for e-Governance to 2020 and Beyond", in Public Administration and Information Technology, Government 3.0 - Next Generation Government Technology Infrastructure and Services, Springer International Publishing, Cham, https://doi.org/10.1007/978-3-319-63743-3_1.

8. <https://www.opengovpartnership.org>, truy cập ngày 28/3/2024.

9. Đối tác "Chính phủ mở" và Việt Nam trong tiến trình hội nhập quốc tế. Tạp chí Luật sư Việt Nam (bản điện tử), truy cập ngày 28/3/2024.

10. VCCI. Báo cáo "Dòng chảy pháp luật kinh doanh năm 2022". H. NXB Công Thương, 2023.

Tài liệu tham khảo:

1. Đảng Cộng sản Việt Nam. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII. Tập I, II. H. NXB Chính trị quốc gia, 2021.

2. Phát triển năng lực làm việc trong môi trường số cho cán bộ, công chức nhằm đáp ứng yêu cầu xây dựng chính phủ số. Tạp chí Quản lý nhà nước số 328 (tháng 5/2023).

3. Luật Bảo vệ bí mật nhà nước năm 2018.

4. Luật Tiếp cận thông tin năm 2016.

5. Nghị định số 47/2020/NĐ-CP ngày 09/4/2020 của Chính phủ về quản lý, kết nối và chia sẻ dữ liệu số của các cơ quan nhà nước.